

Programrapport

Programmets namn: Barnmorskeprogrammet	Ladokkod: VABAM22h
Antal högskolepoäng: 90 hp	Årskull 2022
Programansvarig: Caroline Bäckström	

Barnmorskeprogrammet är upplagt som en distansutbildning med campusveckor. Det betyder att studenterna är på campus en eller flera dagar då det är campusvecka och att de mellan dessa veckor har självstudier. Detta upplägg gör att studenten måste ta stort eget ansvar för sina studier vilket oftast fungerar bra. Under campusveckorna genomförs seminarier och klinisk träning i syfte att ge en grundläggande förståelse för de aktuella områdena. Studenten fördjupar sedan sitt lärande genom egenstudier som följs upp genom examination. Merparten av examinationerna sker som aktivt lärandemoment i form av bland annat seminarium, hemtentamen och skriftliga inlämningsuppgifter. Detta arbetssätt har utvärderats av både lärare och studenter som positivt för det egna lärandet då studenten ses som en aktiv, kompetent och kunskapssökande individ med eget ansvar för sina studier. Studenternas delaktighet gynnas också i denna aktiva lärandeform. Reflektion som didaktisk idé genomsyrar utbildningen vilket bidrar till ett integrerat lärande.

Strategiska uppgifter för barnmorskeprogrammet VABAM22h framgår av tabell 1 och 2. I tabell 1 saknas uppgiften att en student har studieuppehåll samt att tre studenter är pågående med spärr. Svarsfrekvens på studentvärderingen av programmet var 75% (genomförd dec 2023-januari 2024).

Tabell 1: Statistik över genomströmning och avhopp.

Studentgruppens genomströmning och avhopp	
Antal påbörjade	24 st
Antal omkullade (räknas in i antal påbörjade)	0 st
Antal avslutade	16 st
Antal avbrott	4 st

Tabell 2: Statistik över lärartid och kompetens i programmet.

Lärartid och kompetens fördelat i programmet	
Totalt antal timmar för programmet	1913 h
Professorer	25 h (ca 1,3 %)
Lektorer	666 h (ca 34,8 %)
Adjunkter	1012 h (ca 52,9 %)
Doktorander	72 h (ca 3,7 %)
Interna	1775 h (ca 92,8 %)
Externa	138 h (ca 7,2 %)
Antal kurser + unika kurser	9/9 st

1) Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet

Både i skriftliga kursvärderingar, programvärdering, samt i de muntliga utvärderingarna, så som kursintro och programträffar, anger studenterna graden av eget ansvar och delaktighet som mestadels hög. Distansupplägget är uppskattat och studenterna lyfter fördelen med att kunna bedriva studier på egna villkor i större utsträckning. Vissa studenter önskar fler campusförlagda moment för att öka möjlighet till interaktion och relationsbyggande mellan studenter. De önskar fler reflektionsstunder i grupp (gärna på campus) i stället för skriftliga reflektionsuppgifter. Andra studenter uttrycker att antal campusförlagda moment är passande. Studenterna lyfter att det som fungerat särskilt bra varit föreläsningar, KTC, kurslitteratur, VFU samt att programmet är välorganiserat och strukturerat. Liksom möjlighet för studenter att framföra feedback till lärarna som också har lyssnat in studenternas situation och önskemål. De lyfter fram att lärarna är engagerade och att kommunikationen med dem fungerat väl vilket bidragit till studenternas delaktighet. Samtidigt uttrycks önskan om mer kontakt och stöttning av lärarna under VFU. På frågan *"Genomförda läraktiviteter har varit adekvata för mitt lärande"* är medelvärdet för svaren 83,7% varav lägsta värdet är 22,0% och högsta 100,0%.

2) Sambanden mellan programmets kurser samt mellan examensmål, lärandemål, undervisningsformer och examinationer

Över lag bedömer studenterna att examinationsuppgifterna i relativt hög grad utformats så att de fått möjlighet att utveckla sina kunskaper inför sin framtida yrkesfunktion. I programvärderingen på frågan *"I vilken utsträckning anser du att examinationsuppgifterna i utbildningen var utformade så att du fick möjlighet att värdera och utveckla kunskaper som är relevanta för din framtida yrkesfunktion?"* motsvarade svaren ett medelvärde på 80,8%, där lägsta svaret var 43,0% och högsta 100,0%.

Både i enkätsvaren från programvärderingen och kursvärderingar lyfter studenterna att VFU, särskilt inom förlossningsvård, är stressande och pressande. De har svårighet att nå upp till målet 50 förlossningar och påtalar behovet av att målet antingen minskas eller (mer fördelaktigt) att utbildningen förlängs. Att studenterna upplever programmet komprimerat och därmed studierna intensiva är något som återkommande utvärderas av barnmorskestudenter. Detta gäller inte enbart i relation till de kvantitativa målen vid VFU inom förlossningsvård. Det gäller även flera andra kurser där studenterna anger att de saknar tidsutrymme för vissa områden samt möjlighet till fördjupning.

Barnmorskans kompetens, roll och ansvar utvecklas kontinuerligt både nationellt och internationellt. För att utbildningen ska kunna följa med i samhällsutvecklingen och svara upp till de ökade kraven på barnmorskan krävs att allt fler områden behandlas inom ramen för programmet. Denna utveckling har pågått under flera år trots att omfattningen på programmet fortsatt är 90hp. De utvärderingar studenterna vid Högskolan i Borås ger i relation till detta överensstämmer med vad andra svenska lärosäten rapporterar. Dialoger pågår på nationell nivå om hur barnmorskeprogrammet kan utvecklas för att skapa bättre hållbarhet både under och efter studietiden.

Studenterna anger att de önskar utökad praktisk träning vid KTC för att fördjupa förståelse för praktiska moment och dess koppling till teori. De anger i både muntliga utvärderingar och kursvärderingar att de önskar mer tid att träna inför kliniskt prov vid KTC. De önskar även mer personlig feedback från lärarna och efterfrågar fler lärarresurser på KTC. Detta är något som lärarna instämmer i, ifall mer feedback och träning ska möjliggöras krävs utökade lärarresurser. Studenterna anger också att dockorna på KTC emellanåt är slitna eller trasiga. I enkätsvaren för programvärderingen lyfte en student att dockorna inte fungerade vid klinisk examination vilket gjorde att det upplevdes oseriöst. Studenterna lyfter både i enkätsvaren för programvärderingen, kursvärderingar och muntliga utvärderingar att de önskar färre loggboksinlägg under VFU-kurserna för att i stället kunna fokusera på VFU.

3) Forskningsanknytning i programmet

I barnmorskeprogrammet löper forskningsanknytningen som en röd tråd genom hela programmet. Inför varje enskilt undervisningsmoment gör undervisande lärare en översyn över forskningsläget i relation till ämnet vilket gör att undervisningen hela tiden utgår från aktuell forskning. Löpande

tränas studenterna i att knyta examinationsuppgifter till forskning genom att söka vetenskaplig litteratur, granska den och inkludera den i examinationer. Redan andra veckan på programmet hålls en "Forskarfestival" (första kursen *Profession, teori och metod*) där studenterna i grupp läser vetenskapliga artiklar och förbereder frågor till forskare (lärare i programmet) som presenterar sin forskning (utifrån artikeln). En mycket uppskattad dag av både studenter och lärare. I första kursen presenteras även barnmorskans profession där forskning som ligger till grund för professionen och huvudområdet *Sexuell och Reproductiv Hälsa* synliggörs. I examensarbetet kommer detta till uttryck genom framskrivning av ett eget arbete på magisternivå vilket ställer stora krav på studenternas vetenskapliga förmåga. Studenterna skriver sina uppsatser inom områden som finns inom ramen för pågående forskning på akademien, eller områden som kommer på förslag från vårdverksamheten och/eller väljer självständigt ett eget område av relevans för barnmorskeprofessionen och huvudområdet.

I enkätsvaren från programvärderingen samt i muntliga utvärderingar framkommer att vissa studenter anser att det är för stor del av programmet som går till magisteruppsats, medan andra uttrycker värdet av att skriva magisteruppsats. I muntliga utvärderingar lyfter studenterna att de känner sig stolta över sina uppsatser och är glada över att de fått möjlighet att presentera uppsatsen för kliniska barnmorskor i samband med magisterkonferensen på termin tre.

Lärarna utvärderar forskningsanknytningen i programmet som god. Lektorernas och adjunkternas forskning förs in i utbildningen, kurslitteratur (inkluderande vetenskaplig litteratur) uppdateras årligen för att följa utvecklingen. Examinationer och övriga kursmoment bygger på vetenskap och aktuell forskning. Lärare inom programmet forskar aktivt och deltar i forskningssamhället med vetenskapliga artiklar och konferenspresentationer.

På frågan "*I vilken utsträckning anser du att utbildningen har skapat ett intresse hos dig för att delta i förändringsarbete och verksamhetsutveckling?*" motsvarar enkätsvaren i programvärderingen medelvärde 76,8%, där lägsta värdet är 48,0% och högsta 100,0%. På frågan "*I vilken utsträckning anser du att utbildningen har skapat ett intresse hos dig för att läsa forskarutbildning i framtiden?*" Svarar 41,7% Ingen utsträckning; 33,3% Viss utsträckning och 25,0% Hög utsträckning.

4) Programmets resurser och hur dessa har använts

Det totala antalet timmar som programmet använt är 1913 h. Resursfördelningen inom programmet avseende lärarkompetens har under första halvan av programmet varit fördelade på en biträdande professor, två lektorer och två adjunkter. För andra delen av programmet har lärarkompetensen varit fördelad på en biträdande professor, en lektor och tre adjunkter samt två doktorander. Antalet faktiska timmar som respektive lärare har i programmet varierar beroende på andra arbetsuppgifter. Programmets adjunkter har varit kursansvariga för merparten av programmets kurser förutom profession, teori och metod samt examenarbete vilka en lektor varit kursansvarig för. Varje kurs har haft en kursansvarig och en examinator (som alltid varit en disputerad lektor och barnmorska).

I programmet har lärarlagets kompetens inom området förstärkts senaste året vilket gör att allt färre externa föreläsare behövts för denna årskull (7,2 %) jämfört med årskullen förra året 2021 (VABAM21h) 13,6% (Programrapport Barnmorskeprogrammet årskull 2021).

I enkätsvaren från programvärderingen framkommer att kvaliteten på föreläsningarna varierat. Vissa föreläsningar har hållit en för låg nivå medan andra har varit alltför tidspressade. Detta överensstämmer med kursvärdering för kursen *Professionellt förhållningssätt och komplicerat barnafödande* liksom med muntliga utvärderingar. Studenterna efterfrågar stabilitet i lärarkåren. Under den studietid som aktuell årskull tillhandahållit utbildningen har flera förändringar i arbetslaget förekommit. Ett par lärare har slutat medan två andra har tillkommit. Programansvarig har bytts. Programmet var även under hösten 2024 (termin 3) drabbat av ett par sjukskrivningar bland lärarna (däribland programansvarig), samtidigt som två nya kollegor introducerades. Även lärarna instämmer i att mer stabilitet i lärarlaget behövs, att det finns erforderliga lärarresurser för att undvika så stor sårbarhet i arbetsresurser som ett litet lärarlag innebär.

5) Programmens användbarhet och förberedelse för ett föränderligt arbetsliv

Enligt studenternas svar i både programvärdering, kursvärderingar och muntliga utvärderingar framkommer att utbildningen över lag har förberett dem på ett bra sätt inför sin yrkesroll som barnmorska. I relation till detta behöver poängteras att studenterna anger att utbildningen är alltför intensiv och kort vilket gör att de lagt mer studietid än 40 h per vecka vissa veckor.

I enkätsvaren från programvärderingen lyfter studenterna att utbildningen har störst fokus på reproduktiv hälsa och barnafödande, de efterfrågar mer fokus på sexuell hälsa, sexologi, antikonception, IVF, andrologi, gynekologi och gynekologiska sjukdomar liksom internationella perspektiv på barnmorskans arbete. De anger att programmet är komprimerat och att en förlängning av barnmorskeutbildningen behövs för att hinna lära det som krävs för arbetet som barnmorska. I enkätsvaren för programvärderingen, på frågan "Genom min utbildning till barnmorska känner jag mig väl förberedd för att klara mitt arbete" motsvarar studenternas svar ett medelvärde på 84,8% (min 58,0% och max 100%). På frågan "I vilken utsträckning anser du att du genom utbildningen har skaffat dig kunskaper i sexuell och reproduktiv hälsa som är nödvändiga för din kommande yrkesfunktion?" motsvarar svaren ett medelvärde på 81,8%, där lägsta värdet är 31,0% och högsta 100,0%. På frågan "I vilken utsträckning anser du att utbildningen har förberett dig inför att arbeta i komplexa och oförutsägbara situationer" motsvarar svaren medelvärdet 81,8%, lägsta värde 47,0% och högsta 100%.

I programmet följs de riktlinjer som Högskolan i Borås har gällande programträffar (1 gång/termin), handledarträffar (1 gång/termin), huvudhandledarträffar (1 gång/termin) samt programråd (1 gång/termin). I samband med dessa moment sker kontakt med studenter, verksamheten och företrädare från olika delar av barnmorskans verksamhetsområde finns med. Dessa möten har gett positiv respons till barnmorskeutbildningens innehåll samt till studenternas grad av att vara förberedda att arbeta som barnmorska efter examen. I dialog med verksamheten utvärderas programmet och över lag är det en positiv utvärdering som visar på att programmet i stor utsträckning uppfyller de krav som verksamheten efterfrågar.

Övriga kommentarer

Svarsfrekvensen för kursvärderingar har ibland varit låg, se tabell 3. Detta kan ha flera orsaker varav en antagligen är att studenterna inte tar sig tid att svara på grund av hög stress. Rutinerna för kursvärderingar har setts över inför denna årskull, numera ges tid för kursvärdering i samband med kursmoment. Samtidigt ges fler möjligheter till muntliga utvärderingar där alla studenter deltar i olika utsträckning. Lärarna tycker sig se en tendens till större studentengagemang i de olika formerna för utvärdering.

Tabell 3: Studenternas deltagande i kurs- och programutvärdering

Kurs	Svarsfrekvens
Profession, teori och metod	65 %
Kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa	50 %
Det normala barnafödandet	10 %
Examensarbete Sexuell och Reproduktiv Hälsa	75 %
Förlossningskonst 1	76 %
Kvinno- och familjehälsa 1	35 %
Professionellt förhållningssätt och komplicerat barnafödandet	25 %
Förlossningskonst 2	53 %
Kvinno- och familjehälsa 2	44 %
Programutvärdering	75 %

För denna årskull genomfördes en programjustering som innebar att kursen *Profession, teori och metod* gavs i helhet (5 veckor) inledningsvis på termin ett i stället för uppdelat på två tillfällen under första terminen. Detta medförde att studenterna skrev sin projektplan inledningsvis i programmet, innan de erhöll de teoretiska kurserna *Kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa* samt *Det normala barnafödandet*. Detta har utvärderats mycket negativt av studenterna som upplevde en stress att välja ämne för magisteruppsats

innan de erhållit ämnes och professionsförankrad teori. Inför kommande årskull, 2023, har detta justerats så att projektplanen för magisteruppsatsen i stället skrivs veckorna före uppsatsarbetet inleds.

Programjustering gällande uppsatskursen genomfördes också inför denna årskull. Tidigare har uppsatskursen varit delad på fyra tillfällen. Den inleddes i slutet av första terminen och avslutades i slutet av sista terminen vilket medförde att studenterna skrev sin uppsats osammanhängande under ett års tid. Programjusteringen för aktuell årskull innebar att studenterna i stället skrev uppsatsen i tre olika tidsperioder. Arbetet med uppsatsen inleddes i slutet av termin 1 och avslutades i början av termin 3, vilket gav en mer sammanhängande uppsatskurs. Justeringen medförde att uppsatsen examinerades innan den teoretiska kursen *Professionellt förhållningssätt och komplicerat barnafödande* och efterföljande VFU-kurser. Detta har utvärderats mycket positivt av studenterna i både kursutvärderingar och muntliga utvärderingar. De känner mindre stress av att uppsatsen examineras i god tid före examen, vilket gör att det går snabbare att få legitimation som barnmorska och därmed inleda arbetet som barnmorska.

I programvärderingen, på frågan *"Om du fick välja idag, skulle du då ha valt att utbilda dig till barnmorska?"* svarar 91,7% Ja definitivt; 8,3% Ja förmodligen; 8,3% Nej, förmodligen inte. På frågan *"Om du skulle börja om, skulle du då välja att gå barnmorskeprogrammet vid Högskolan i Borås"* svarar 83,3% Ja definitivt; 16,7% Ja, förmodligen. På frågan *"Skulle du rekommendera barnmorskeprogrammet vid Högskolan i Borås till en vän eller bekant"* svarar 100,0% Ja.

I enkätsvaren för programvärderingen fick studenterna lämna råd till blivande studenter som ska påbörja sin utbildning till barnmorska, här är ett par citat *"Att bli barnmorska är både en professionell och personlig resa. Försök ta en dag i taget, saker faller på plats med tiden. Ta dig tid att reflektera och kom ihåg att det inte finns några dumma frågor". "Att utbilda sig till barnmorska är verkligen en berg och dalbana. Jag har lärt mig så mycket om mig själv. Jag har skrattat och jag har gråtit. Det har varit otroligt påfrestande men så roligt och utvecklande. Ge inte upp om det är ditt mål!"*